

Дунда С.П.,

Національний університет харчових технологій, м. Київ

ПРИБУТОК ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ АР КРИМ ЯК ГОЛОВНЕ ДЖЕРЕЛО ЇХ РОЗВИТКУ

Важливим результативним показником економічної діяльності підприємств є прибуток, він найбільш повно відображає фінансовий результат підприємницької діяльності, забезпечує фінансування розширеного виробництва, соціально-економічного розвитку підприємства, є джерелом матеріального заохочення працівників і базою для розрахунків показників інвестиційної привабливості підприємства; є джерелом формування його доходів. Чим більше прибуток підприємства, тим більше економічних, технічних, соціальних завдань воно може вирішити, розподіливши кошти за певними напрямками використання. Водночас ефективність використання впливає на майбутні можливості зі збільшення прибутку на етапі його формування.

Прибуток та амортизаційні відрахування є результатом кругообігу коштів, вкладених у виробництво, і відносяться до власних фінансових ресурсів підприємств, якими вони розпоряджаються самостійно. Оптимальне використання амортизаційних відрахувань та прибутку за цільовим призначенням дозволяє поновити виробництво продукції на розширеній основі. Призначенням амортизаційних відрахувань є забезпечення відтворення основних виробничих фондів та нематеріальних активів. На відміну від амортизаційних відрахувань прибуток не залишається повністю в розпорядженні підприємства, його значна частина у вигляді податків надходить до бюджету. Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства є багатоцільовим джерелом фінансування його потреб. Основними напрямками його використання є накопичення та споживання. Пропорції розподілу прибутку на накопичення та споживання визначають перспективи розвитку

підприємства. Амортизаційні відрахування та частина прибутку, яка спрямовується на накопичення, складають ті грошові ресурси підприємства, що використовуються на технічний розвиток, на формування фінансових активів. Частина прибутку, що йде на накопичення, спрямовується на соціальний розвиток підприємства. Інша частина прибутку використовується на споживання, в результаті чого виникають фінансові відносини між підприємством та особами, що працюють на підприємстві.

Аналіз динаміки чистого фінансового результату (рис. 2.11) дозволяє стверджувати, що хлібопекарні підприємства регіону були збитковими у 2003-2004 рр. та 2008-2009 рр., причому найвищий збиток спостерігався в 2008 р. – мінус 13607,4 тис. грн. Прибутковими підприємства були у 2005-2007 рр. з найвищим рівнем у 2005 р. – 2307,3 тис. грн. Визначена тенденція зміни чистого фінансового результату та грошового потоку з достатнім рівнем ймовірності вказує на подальше погіршення стану підприємств. В сучасних умовах господарювання розподіл та використання амортизаційних відрахувань та прибутку на підприємствах не завжди супроводжується створенням грошових фондів. Амортизаційний фонд не формується, а вирішення питання про розподіл прибутку до фондів спеціального призначення знаходиться в компетенції підприємства. Таким чином, підприємства не мають коштів для розширеного відтворення, залучення та утримання кваліфікованих працівників, тобто для свого розвитку.

В 2009 р. частка збиткових хлібопекарних підприємств АР Крим склала 25 %, що на 10,1 % менше показника попереднього року і на 1,7% менше ніж у 2003 р. Разом із зниженням частки збиткових підприємств зростає збиток на одне збиткове підприємство і за досліджуваний період він зріс в 3,1 рази і в 2009 р. склав 521,7 тис. грн. В результаті проведеного нами статистико-економічного аналізу прибутку та збитку в розрахунку на одне хлібопекарне підприємство автономії виявлено: тенденція до щорічного зростання прибутку в розрахунку на одне прибуткове підприємство в середньому на 4,1 тис. грн.; тенденція до збільшення збитку в розрахунку на збиткове підприємство на 84,1

тис. грн. в період з 2003 по 2009 рр. щорічно. Поліноміальний тренд показав тенденцію до скорочення чистого прибутку на хлібопекарних підприємствах АР Крим (рис. 2.13).

Джерелами розвитку будь-якого підприємства є власні, позикові та залучені кошти. Основним власним джерелом є чистий прибуток, амортизаційні відрахування, зростання стійких пасивів. Чистий грошовий потік є основним показником, що характеризує обсяг формування власних фінансових ресурсів підприємства за рахунок внутрішніх джерел, основу якого становить сума чистого прибутку та амортизаційних відрахувань [17, с. 376]. Частиною чистого грошового потоку є валові інвестиції, які характеризують загальний обсяг коштів, що передаються у відтворювальний процес і утворюються за рахунок фонду відшкодування. Вони є сумою амортизаційних відрахувань та чистих інвестицій, які утворюються за рахунок фонду розвитку підприємства [47, с. 17-18]. Амортизаційні фонди сприяють розширеному відтворенню, оновленню матеріально-технічної бази, а розвитку підприємства – прибуток, факторами формування якого є: інновації (виробництво нової продукції, нові ринки збуту, зростання продуктивності праці, нові джерела сировини); ступінь ризику; розміри підприємства; ринок; інфляція (підвищення середнього рівня цін в економіці дозволяє підприємствам приховати реальні результативні дані своєї діяльності). Прибуток характеризує якість управління [46, с. 219-224].